

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мария Станкова

Югозападен университет „Неофит Рилски” – Благоевград

„Икономика и управление” (Туризм)

Относно: публична защита на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **доктор** по научната специалност „Икономика и управление (Туризм)”.

Автор на дисертационния труд: Любов Кирилова Иванова

Тема на дисертационния труд: Винен туризъм

Основание за написване на становището: Заповед № 1400 от 27.05.2014 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” – гр. Благоевград

Справка за кандидата

Любов Иванова е докторант на свободна форма на подготовка към катедра „Туризм” – Югозападен университет „Неофит Рилски” – Благоевград по научната специалност „Икономика и управление” (Туризм) съгласно заповед № 703/01.04.2010 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски”. Времевият период на подготовката на дисертационния труд обхваща времето от 01.04.2010 г. до 22.09.2013 г., когато е отчислена с право на защита.

Любов Иванова е преподавател в ЮЗУ „Неофит Рилски” от 2006 г., но има и предходен преподавателски стаж в сферата на средното и висшето образование по чуждоезиково обучение. На базата на полученото в периода 1988 – 1992 г. образование в Институт за международен туризъм „Алеко Константинов” – гр. Бургас е натрупала и реален практически опит с професионалната си квалификация като екскурзовод. Участвала е в изпълнението на редица проекти – университетски, както и финансирани по програми на ЕС.

Кратка характеристика на структурата на дисертацията

Дисертационният труд, представен за процедурата по публична защита на докторант Любов Иванова, е структуриран в три глави, увод и заключение, списък с таблици и фигури, използвана литература и приложения. Обемът му възлиза на 307 страници печатен текст, от които 266 страници представляват основен текст, 9 страници са списък на използваната и цитираната литература, а останалите 21 страници са приложения. Включва също така 76 фигури, 31 таблици и 16 графики. Библиографският списък е актуален, като преобладават заглавия от периода 2000 г. – 2012 г., с отделни позовавания на източници от периода 1985 г. – 2002 г.

Анализирайки дисертационната тема на Любов Иванова, считам, че е посветена на изключително актуалната тема за винения туризъм, перспективите и предизвикателствата пред неговото развитие в контекста на устойчивостта. Особен интерес предизвиква виждането на автора за развитието на винените дестинации в крайградските и селските райони като потенциал за стимулиране заетостта, доходите и качеството на живот на местните хора. Както и отделеното внимание на изследване на ефектите от европейската политика в областта на селските райони върху развитието на винените дестинации.

Уводът на дисертационния труд задава рамката на изследователските търсения на докторанта като включва ясни и коректни формулировки на обект, предмет, цели и задачи. Прокарва се паралел между световните практики на винения туризъм и българския опит, но се очертават и ограниченията, произтичащи от установените сложни силно формализирани форми на комуникация между държава, браншови организации, винопроизводители и туристически предприятия у нас. Така представени, тези основни реквизити на дисертационния труд могат да се определят като добре изградени и релевантни на темата на изследване.

Глава първа е посветена на теоретичните въпроси на развитието на винения туризъм. Специално внимание отделя на определенията на чуждестранни и български изследователи, както и проследява развитието на винения туризъм по традиционния модел, разделящ света на виното на Стар и Нов. В своята цялост литературният преглед е свързан с избраната тематика и показва добри познания на докторанта в областта на винения туризъм и винените дестинации. Особено ценна е интерпретацията върху проявлението на ефекта на тероара в йерархията на регионите чрез схематично изображение на т. нар „Триъгълник на тероара“ (фиг. 1.1 и фиг. 1.2).

Глава втора засяга методологичните въпроси във връзка с развитието на винения туризъм. Използвани са известни теоретични методи за анализ и моделиране като системния и функционално-структурния, историческия, индуктивния и дедуктивния, емпиричното проучване, с което докторанта показва добра теоретична подготовка и добри изследователски умения за избор на методи и средства за изследване. На тази база са открити тенденциите в развитието на световния пазар на винопроизводството, винопотреблението и винения туризъм и са представени конкретни данни, както за света, така и за България. Много предвидливо е очертано значението на винените маршрути и тяхното място във връзка с моделиране управлението на дестинацията за винен туризъм.

В трета глава докторантът прави своите научни анализи, които са поетапни спрямо профила на винения турист в България. За целите на изследване анкетира 230 респондента, живеещи в различни части на страната по време на туристически пътувания. Много добре интерпретира резултатите и използва дихотомичния метод, за да установи характеристиките на туриста като посетител и консуматор, така че да се изведе съответния профил. Спира вниманието си върху конкретен район на изследване, който обособява като винена дестинация и особено сполучливо извежда физикогеографските ѝ характеристики. Предлага модел за устойчивото ѝ развитие. Прави обобщения, с които ясно и точно очертава насоките в управление развитието на винения туризъм и дестинациите за винен туризъм в България.

Публикации и цитирания на публикации по дисертационния труд

Списъкът от приложените **публикации** в дисертационния труд съдържа 5 публикации, отнасящи се до темата на дисертацията.

Публикациите са оформени добре, като съдържанието им отразява изследователските търсения на докторанта. Две от тези публикации представляват рецензирани студии, а останалите са доклади, изнесени на конференции в страната с международно участие. Считам, че личното участие на Любов Иванова е на ниво, което допълнително се доказва и от факта, че при всички публикации е единствен автор.

След запознаването ми с **автореферата** считам, че в ограничения му обем, в достатъчна степен е представена най-съществената част от дисертационния труд, което позволява да се преценят актуалността, проблемите, предложените решения и получените резултати.

Приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд се открояват **научно-приложните приноси**. Получени са на базата на изследвания по ключови въпроси от сферата на винения туризъм, винените дестинации и винените туристи. Приемам, че се отнасят преди всичко до:

- Проследяване развитието на винения туризъм и очертаване на спецификите в управлението му в световен мащаб и България на различни дестинационни нива;
- Установяване профила на винения турист на базата на проведено анкетно проучване и приложение на дихотомичния метод;
- Идентифициране на конкретна територия като винена дестинация в България и разработване на модел за устойчивото ѝ управление;
- Извеждане на съответстващи на условията в България и степента на развитие на винения туризъм в страната конкретизирани управленски решения.

Бележки по дисертационния труд

В дисертационния труд правят впечатление и **отделни пропуски**, които обаче не оспорват положителната ми оценка, но провокират следните критични бележки:

1. Считаю, че разработката би спечелила, ако винените туристи се изследваха във всеки един от аспектите на труда, както и от по-критичната позиция на докторанта към представяните тези;

2. В допълнителна степен, полето на изследване би се разширило, ако авторът бе включил допълнителна периодизация на изследваните процеси и тенденции във връзка с винения туризъм.

Заключение

В заключение на становището считам, че дисертационния труд, разработен от Любов Кирилова Иванова отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и вътрешните правила на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Представените в дисертационния труд резултати както в теоретичен, така и в приложен план, показват максимална степен на лично участие на докторанта. Убедено препоръчвам на членовете на Научното Жури да ѝ присъдят образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Икономика и управление (Туризъм)“.

22.06.2014 г.

Благоевград

Изготвил становището:

доц. д-р М. Станкова